

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI YOSHLAR ISHLARI AGENTLIGI,
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI,
O'ZBEKISTON YOZUVCHILAR UYUSHMASI,
RESPUBLIKA MA'NAVIYAT VA MA'RIFAT MARKAZI
ALISHER NAVOIY NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY
KUTUBXONASINING
QARORI**

**“Milliy kitobxonlik harakati” dasturini tashkil etish va o'tkazish tartibi
to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida**

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 22-maydagi “Yoshlar orasida kitobxonlik dasturini keng joriy etish va ularning qiziqishlarini qo'llab-quvvatlash to'g'risida”gi F-33-son farmoyishi ijrosini ta'minlash maqsadida Yoshlar ishlari agentligi, Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, Yozuvchilar uyushmasi, Respublika Ma'naviyat va ma'rifat markazi, Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi **qaror qiladi:**

1. Quyidagilar:

“Milliy kitobxonlik harakati” dasturini (keyingi o'rinlarda – Dastur) tashkil etish va o'tkazish bo'yicha Tashkiliy qo'mita tarkibi **1-ilovaga** muvofiq;

“Milliy kitobxonlik harakati” dasturini tashkil etish va o'tkazish tartibi to'g'risidagi Nizom **2-ilovaga** muvofiq;

“Milliy kitobxonlik harakati” dasturining adabiyotlar ro'yxati **3-ilovaga** muvofiq tasdiqlansin;

2. Tashkiliy qo'mita (A.Sa'dullayev):

dastur doirasida foydalaniladigan adabiyotlar ro'yxatini tasdiqlash;

dasturning asosiy bosqichlari, o'tish joylari va muddatlarini belgilash hamda ishtirokchilarni xabardor qilish;

dasturni mahalliy hokimliklar bilan birgalikda hududiy bosqichlarini “Yoshlar” markazlarida samarali o'tkazilishini tashkil etish;

dasturining hududiy bosqichlari uchun nazorat materiallarini tayyorlash hamda ularning maxfiyligini ta'minlash;

dasturda barcha ishtirokchilar uchun teng sharoitlar yaratish va tanlov o'tkazish borasida oshkoralikni ta'minlash choralarini ko'rsin.

3. Yoshlar ishlari agentligi:

Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi bilan hamkorlikda "Milliy kitobxonlik harakati"ning elektron platformasi uzluksiz ishlashini, ishtirokchilarni ro'yxatdan o'tkazish va natijalarni umumlashtirishni ta'minlash;

O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi bilan hamkorlikda harakatning ekspertlar komissiyalari tarkibi va faoliyatini tashkil qilish;

O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi bilan hamkorlikda savollar va baholash mezonlarini ishlab chiqishda ishtirok etish;

Respublika Ma'naviyat va ma'rifat markazi, Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi bilan hamkorlikda Harakatni keng targ'ib qilishga qaratilgan yagona axborot-ma'rifiy kampaniyani ishlab chiqish hamda uning doirasida targ'ibot ishlarini amalga oshirish;

Respublika Ma'naviyat va ma'rifat markazi, Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi bilan hamkorlikda hududiy bo'linmalar hamda mahallalardagi targ'ibot guruhlari orqali aholi, ayniqsa, yoshlar va ota-onalar o'rtasida manzilli targ'ibot tadbirlarini tashkil etish;

Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi bilan hamkorlikda harakat doirasidagi viloyat va respublika bosqichi hamda g'oliblarni taqdirlash marosimini tashkil etish;

Mas'ul tashkilotlar taqdim etgan ma'lumotlar asosida Harakatning amalga oshirilishi bo'yicha umumlashtirilgan monitoring va yakuniy hisobotlarni shakllantirish.

4. Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi

Umumiy o'rta ta'lim tashkilotlari o'quvchilari, pedagoglar va kutubxonachilarning Harakatdagi faol ishtirokini ta'minlash;

Yoshlar ishlari agentligi bilan hamkorlikda "Milliy kitobxonlik harakati"ning elektron platformasi uzluksiz ishlashini, ishtirokchilarni ro'yxatdan o'tkazish;

Respublika Ma'naviyat va ma'rifat markazi Yoshlar ishlari agentligi bilan hamkorlikda Harakatni keng targ'ib qilishga qaratilgan yagona axborot-ma'rifiy kampaniyani ishlab chiqish hamda uning doirasida targ'ibot ishlarini amalga oshirish;

Respublika Ma'naviyat va ma'rifat markazi, Yoshlar ishlari Agentligi bilan hamkorlikda hududiy bo'linmalar hamda mahallalardagi targ'ibot guruhlari orqali aholi, ayniqsa, yoshlar va ota-onalar o'rtasida manzilli targ'ibot tadbirlarini tashkil etish;

Yoshlar ishlari agentligi bilan hamkorlikda harakat doirasidagi viloyat va respublika bosqichi hamda g'oliblarni taqdirlash marosimini tashkil etish;

Umumiy o'rta ta'lim muassasalari kutubxonalaridagi kitob fondini tavsiya etilgan adabiyotlar bilan bosqichma-bosqich boyitib borish.

5. Yozuvchilar uyushmasi

Yoshlar ishlari agentligi bilan hamkorlikda harakatning ekspertlar komissiyalari tarkibi va faoliyatini tashkil qilish;

Yoshlar ishlari agentligi bilan hamkorlikda savollar va baholash mezonlarini ishlab chiqishda ishtirok etish;

Harakat doirasida adiblar bilan uchrashuvlar, ijodiy muloqotlar va kitob taqdimotlarini tashkil etishga ko'maklashish;

6. Respublika Ma'naviyat va ma'rifat markazi:

Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, Yoshlar ishlari agentligi bilan hamkorlikda Harakatni keng targ'ib qilishga qaratilgan yagona axborot-ma'rifiy kampaniyani ishlab chiqish hamda uning doirasida targ'ibot ishlarini amalga oshirish;

Yoshlar ishlari agentligi, Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi bilan hamkorlikda hududiy bo'linmalar hamda mahallalardagi targ'ibot guruhlarini orqali aholi, ayniqsa, yoshlar va ota-onalar o'rtasida manzilli targ'ibot tadbirlarini tashkil etish;

Taniqli adiblar, ziyolilar, san'atkorlar, jamoat faollari va ommabop kontent yaratuvchilarni Harakat targ'ibotiga jalb etish;

7. Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi:

Dastur ro'yxatiga kiritilgan adabiyotlarning hududiy axborot-kutubxonalariga yetkazib berilishini ta'minlash.

8. Mazkur qaror imzolangan kundan e'tiboran kuchga kiradi.

“Milliy kitobxonlik harakati” dasturini o‘tkazish tartibi to‘g‘risida NIZOM

1-bob. Umumiy qoidalar

1. “Milliy kitobxonlik harakati” dasturini o‘tkazish tartibi to‘g‘risidagi nizom (keyingi o‘rinlarda – Nizom) “O‘zbekiston – 2030” strategiyasida belgilangan jamiyatda kitobxonlikni hamda aholiga axborot-kutubxona xizmatini ko‘rsatishni rivojlantirish maqsadlariga erishish hamda O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026 yil 22 maydagi F–33-sonli “Yoshlar orasida kitobxonlik dasturini keng joriy etish va ularning qiziqishlarini qo‘llab-quvvatlash to‘g‘risida”gi farmoyishi ijrosini ta‘minlash maqsadida ishlab chiqilgan.

2. Mazkur Nizom “Milliy kitobxonlik harakati” dasturini (keyingi o‘rinlarda – Dastur) o‘tkazishning maqsadlari, vazifalari va tartibini belgilaydi hamda ularni amalga oshirishga qaratilgan dasturlar va kompleks chora-tadbirlarni ishlab chiqish uchun asos bo‘ladi.

3. Nizomda quyidagi asosiy tushunchalardan foydalaniladi:

Dastur ishtirokchilari – umumta‘lim maktablarida tahsil olayotgan, “kitobxonlikharakati.uz” platformasida ro‘yxatdan o‘tgan holda qatnashayotgan 1-11 sinf o‘quvchilari;

elektron platforma – Dastur doirasida ishtirokchilarning ro‘yxatdan o‘tishi va ishtirok etishini ta‘minlovchi, belgilangan kitoblar elektron versiyalari mavjud bo‘lgan, birinchi bosqichgacha bo‘lgan shartlar bajariladigan elektron maydon;

mustaqil ekspertlik komissiyalari – adabiyotshunos olimlar, yozuvchilar va ta‘lim sohasi vakillaridan iborat tarkibda tuzilgan hamda Dasturning viloyat va respublika bosqichlarining baholash jarayonlariga mas‘ul komissiya;

kartalar – ishtirokchilar uchun mo‘ljallangan, 5 ta kartadan iborat platformadagi elektron qayd varaqa, bunda har bir kartada bir qancha kitoblar belgilanib, kitoblarni o‘qib tugatish natijasida yangi kartalar ochilib boradi;

“Erkin suhbat” sharti – ishtirokchilar Tashkiliy qo‘mita tomonidan e‘lon qilingan mavzular doirasida raqam tanlash natijasida 3 daqiqa ichida tanlagan mavzuning mazmun-mohiyati, g‘oyasi to‘g‘risida sharh beradigan jarayon;

“Insho” sharti – ishtirokchilar berilgan mavzu asosida 60 daqiqa vaqt ichida ijodiy insho yozadigan jarayon. Bunda ishtirokchilar ijodiy mahorat, erkin fikr,

badiiy tafakkur, asarning mazmun-mohiyati, g'oyasini ochib berganlik va til qoidalariga amal qilganlik mezonlari bo'yicha baholanadi;

"Test sinovi" – ishtirokchilar belgilangan adabiyotlar doirasida tayyorlangan variantli test savollariga javob beradigan jarayon;

"Eng faol o'qituvchi" – Dasturda o'quvchilarni samarali tayyorlagan, belgilangan kitoblarni o'qib tugatgan o'quvchilar soni ko'p bo'lgan va o'quvchilari Dastur bosqichlarida yuqori natijalarga erishgan o'qituvchi;

"Eng kitobxon maktab" – o'quvchilarni Dasturga keng jalb etgan, kutubxonadan foydalanishda imkoniyat yaratgan va belgilangan kitoblarni o'qib tugatgan o'quvchilarining soni va yuqori o'rinlarni egallagan o'quvchilarning ulushi hamda o'quvchilari orasidan respublika bosqichida sovrindor bo'lganlik bo'yicha eng yuqori ko'rsatkichga ega maktab;

"Eng kitobxon oila" – bir oiladan eng ko'p a'zo ishtirok etgan, 5 ta kartani to'liq ochib, belgilangan kitoblarni o'qib tugatgan, shuningdek, Dastur bosqichlarida yuqori natijalarga erishgan oila;

"Maqsadga intiluvchanlik namunasi" – maxsus ta'lim ehtiyojlari bo'lgan, boshqa nominatsiyalar bo'yicha g'oliblar ro'yxatiga kirmagan, biroq yuqori intilish, faollik va alohida natija ko'rsatgan eng munosib ishtirokchi;

"Maxsus e'tirof" – Dasturda ijtimoiy qiyin sharoitdagi oiladan, chekka hududlardan ishtirok etgan yoki yuqori natija va alohida yutuqlarga erishgan ishtirokchilar e'tirof etiladigan nominatsiya.

2-bob. Dasturni amalga oshirishning asosiy maqsadlari

4. Quyidagilar Dasturni amalga oshirishdan ko'zlangan asosiy maqsadlar hisoblanadi:

a) jamiyatda kitobxonlikni ommalashtirish hamda maktablardagi o'quvchi yoshlarning kitobga qiziqishini tizimli kuchaytirish;

b) respublikaning olis hududlarida aholining kitobxonlik darajasi va yoshga doir kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish;

v) yoshlarning tanqidiy va kreativ fikrlashini rivojlantirish hamda kitobxonlikka qiziqishini qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish.

3-bob. Dasturni o'tkazish tartibi va shartlari

5. Dastur umumta'lim maktablarida tahsil olayotgan barcha sinf o'quvchilarining ishtirok etishi uchun mo'ljallangan bo'lib, bunda ishtirokchilarni ochiq elektron ro'yxatga olish, dasturda ishtirok etish tartibi va shartlari, shuningdek, boshqa ma'lumotlar olish Yoshlar ishlari agentligi tomonidan Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi bilan birga yaratiladigan va ishga tushiriladigan "kitobxonlikharakati.uz" elektron platformasi (keyingi o'rinlarda - platforma) orqali ta'minlanadi.

6. Dastur doirasida tanlangan kitoblar ro'yxati hamda mustaqil ekspertlik komissiyalari tarkibi har yili Dasturni samarali o'tkazish, unga tayyorgarlik ko'rish

va ishtirokchilarni baholash tartibini muvofiqlashtirish bo'yicha tashkiliy qo'mita (keyingi o'rinlarda – Tashkiliy qo'mita) tomonidan belgilanadi.

7. Tashkiliy qo'mita mazkur Nizomga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish vakolatiga ega.

8. Dastur quyidagi uchta sinflar kesimida uch bosqichda amalga oshiriladi:

- 1-5 sinf o'quvchilari;
- 6-8 sinf o'quvchilari;
- 9-11 sinf o'quvchilari.

Bunda ishtirokchilar platformadan ro'yxatdan o'tgan holda 5 ta imtiyozli kartalar (*qizil, yashil, ko'k, kumush va oltin*) bo'yicha tanlangan kitoblarni o'qib, ular bo'yicha tuzilgan test sinovlaridan muvaffaqiyatli o'tishlari kerak.

Har bir karta bir qancha kitoblardan iborat bo'lib, ishtirokchilar saralash bosqichiga o'tishi uchun 5 ta karta doirasida tanlangan barcha kitoblarni o'qib tugatishi talab etiladi.

Har bir kitob bo'yicha kartalarga ishtirokchilar kitob nomi va unga sharh yozib boradi, karta doirasida belgilangan kitoblar o'qib tugatilganda, navbatma-navbat yangi kartalar ochilib boradi.

Dastur ishtirokchilariga mazkur shartlarni bajarish uchun 2026 yilning oktabr oyidan 2027 yilning fevral oyiga qadar bo'lgan vaqt ajratiladi.

9. Tuman bosqichi 2027 yilning fevral oyida o'tkazilib, har bir yosh bo'yicha 5 ta karta doirasidagi kitoblarni muvaffaqiyatli o'qib tugatgan ishtirokchilar platformada maxsus test sinovlari orqali saralanadi va jami 50 ta nomzod dasturning viloyat bosqichiga tavsiya etiladi.

1-5 sinf o'quvchilari uchun tuman bosqichi yakuniy bosqich hisoblanib, maktab direktori tavsiyasiga ko'ra yuqori sinf toifasi bo'yicha ishtirok etishi mumkin.

10. Viloyat bosqichi 2027-yilning mart-aprel oylari davomida 6-8, 9-11 sinf o'quvchilari o'rtasida quyidagi 2 ta shart asosida o'tkaziladi:

"Test sinovi" va "Insho yozish". Bunda:

a) "Test sinovi" shartida ishtirokchilar 60 daqiqa ichida belgilangan adabiyotlar bo'yicha tayyorlangan savollarga javob topishlari;

b) "Insho yozish" shartida esa ishtirokchilar berilgan mavzu asosida 60 daqiqa vaqt ichida ijodiy insho yozadi. Unda ishtirokchilar ijodiy mahorat, erkin fikr, badiiy tafakkur, asarning mazmun-mohiyati, g'oyasini ochib berganlik va til qoidalariga amal qilganlik mezonlari bo'yicha 100 ballik tizimda

baholanadi.

Bunda ishtirokchilar o'z hududlaridagi Yoshlar markazlarida mustaqil ekspertlik komissiyalari tomonidan saralanadi va ikkita toifa bo'yicha g'oliblar respublika bosqichiga yo'llanmani qo'lga kiritadi.

11. Respublika bosqichida har bir hududdan 2 tadan, jami 28 ta ishtirokchi "Erkin suhbat" va "Insho yozish" shartlari bo'yicha saralanadi.

a) "Erkin suhbat" shartida ishtirokchilar Tashkiliy qo'mita tomonidan e'lon qilingan 100 ta mavzu doirasida raqam tanlash asosida tushgan mavzu yuzasidan 3 daqiqa ichida shaxsiy fikr mulohazalari, mavzu mazmun-mohiyati, g'oyasi va ahamiyati to'g'risida erkin sharhlab beradi.

Bunda ishtirokchining mantiqiy fikrlashi, mavzuga tanqidiy yondashuvi, o'qigan adabiyot bilan bog'lay olishi va nutq madaniyati 100 ballik tizimda baholanadi.

Ishtirokchilarning tayyorgarlik ko'rishi uchun 2 daqiqa vaqt beriladi.

b) "Insho yozish" shartida ishtirokchilar berilgan mavzu asosida 60 daqiqa vaqt ichida ijodiy insho yozishi zarur. Unda ishtirokchilar ijodiy mahorat, erkin fikr, badiiy tafakkur, asarning mazmun-mohiyati, g'oyasini ochib berganlik va til qoidalariga amal qilganlik mezonlari bo'yicha 100 ballik tizimda baholanadi.

Mazkur shartlarda ikkita yosh toifasiga ko'ra eng yuqori ball to'plagan ishtirokchi g'olib deb topiladi.

12. Dasturning barcha bosqichlaridagi nazorat test savollari, insho va erkin suhbat mavzulari mustaqil ekspertlik komissiyalari tomonidan tayyorlanadi.

4-bob. G'olib va sovrindorlarni taqdirlash

13. Dastur doirasida g'oliblar har bir bosqichda quyidagi tartibda taqdirlanadi:

a) 1-5 sinf o'quvchilari tuman bosqichiga qadar saralanib, unda g'olib (1 o'rin) va sovrindorlar (2,3-o'rinlar) qimmatbaho sovg'a va diplom bilan taqdirlanadi;

b) 6-8 sinf hamda 9-11 sinf o'quvchilari orasidan tuman va viloyat bosqichlarida saralangan g'olib va sovrindorlar qimmatbaho sovg'a va diplom bilan taqdirlanadi;

v) respublika bosqichida 6-8 sinf hamda 9-11 sinf o'quvchilari orasidan:

- birinchi o'rinni egallagan jami ikki nafar g'olibning har biri 50 ming AQSh dollari miqdorida biryo'la to'lanadigan pul mukofoti va diplom bilan;

- ikkinchi o'rinni egallagan jami ikki nafar sovrindorning har biri 30 ming AQSh dollari miqdorida biryo'la to'lanadigan pul mukofoti va diplom bilan;

- uchinchi o'rinni egallagan jami ikki nafar sovrindorning har biri 15 ming AQSh dollari miqdorida biryo'la to'lanadigan pul mukofoti va diplom bilan taqdirlanadi.

14. Qo'shimcha ravishda barcha toifalar orasidan "Eng faol o'qituvchi", "Eng kitobxon maktab", "Eng kitobxon oila", "Maqsadga intiluvchanlik namunasi", "Maxsus e'tirof" nominatsiyalari bo'yicha sovrindorlarning har biri 10 ming AQSh dollari miqdorida biryo'la to'lanadigan pul mukofoti va diplom bilan taqdirlanadi.

5-bob. Yakuniy qoidalar

15. Dasturni o'tkazish bilan bog'liq xarajatlar Yoshlar ishlari agentligining Yoshlarga oid davlat siyosatini qo'llab-quvvatlash jamg'armasi hamda Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligiga rivojlanish dasturlari uchun ajratilgan mablag'lar hisobidan teng ulushlarda qoplanadi.

16. Ushbu Nizomni qo'llashda yuzaga keladigan nizolar qonunchilik hujjatlarida belgilangan tartibda hal etiladi.

17. Ushbu Nizom talablarining buzilishida aybdor bo'lgan shaxslar qonunchilik hujjatlariga muvofiq javob beradilar.

Apellyatsiya komissiyasi

18. Tanlov natijasi bo'yicha berilgan shikoyatlarni ko'rib chiqish uchun uch kishidan iborat Apellyatsiya komissiyasi tashkil etiladi. Apellyatsiya komissiyasi tarkibi tashkiliy qo'mita tomonidan tasdiqlanadi.

19. Tanlov natijalaridan norozi bo'lgan ishtirokchilar tanlov yakunidan so'ng 15 daqiqa ichida Apellyatsiya komissiyasiga murojaat qilishi shart.

20. Shikoyatlar taqdim etilgandan so'ng, Apellyatsiya komissiyasi tomonidan 1 soat ichida ko'rib chiqilib, asoslangan tarzda o'rganish natijasi shikoyatchiga ma'lum qilinadi.

21. Tanlovning tuman (shahar) bosqichlarida e'tirozlar (apellyatsiya) ikkinchi marotaba qabul qilinmaydi va qayta ko'rib chiqilmaydi.

22. Tanlovning hududiy va respublika bosqichlarida Hakamlar hay'atining qarori qat'iy bo'lib, o'zgartirilmaydi.